

SKRYTÉ POKLADY Z ÚSTECKÝCH VIL

VÝSTAVA V ATRIU ZÁMKU V KRÁSNÉM BŘEZNĚ



Obr. 1. Vernisáž výstavy *Skryté poklady z ústeckých vil*. Foto: Kateřina Neumannová, 2015.

U příležitosti výročí konce 2. světové války uspořádalo ústecké územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu v loňském roce výstavu s názvem *Skryté poklady z ústeckých vil*. Jejím cílem bylo představit veřejnosti vybrané předměty ze sbírek Národního památkového ústavu, které byly v hektické poválečné době zabaveny a převezeny z domů a bytů po odsunutých německých obyvatelích. Na tyto nemovitosti – včetně jejich vnitřního vybavení – se vztahoval dekret prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. o konfiskaci nepřátelského majetku, kterým se ve prospěch československého státu bez náhrady zabavoval majetek „státně nespolehlivých osob“. Přebírat a spravovat jej měla právo pouze nově ustanovená Národní kulturní komise, která svým obvodním pověřencem pro ústecký region jmenovala Dr. Alfreda Piffli (1907–1972), tehdejšího ředitele muzea a archivu v Ústí nad Labem. Pifflovým úkolem bylo vybavení německých domácností dohledávat, probírat, podrobně evidovat a uskladnit před odvezením do vybraných institucí či na svozové objekty. Většina cenností z ústeckých bytů – zejména šperky, zlato či mince – byla ovšem již dávno odcizena, mnohá umělecká díla byla z neznalosti či zášti zničena. Některé předměty Piffli ob-

jevil ve skladech a na smetištích, nejkvalitnější díla a kusy nábytku se však již dávno dostaly na umělecké trhy v zahraničí, k soukromým sběratelům či k pražským starožitníkům. Přesto se Pifflovi podařilo projít na 1500 bytů a domů, dochované předměty pečlivě zaevidovat a uchránit před dalším ničením. Po reorganizaci památkové péče v roce 1952 přebрал správu a odborný dohled nad zkonfiskovanými památkami Státní památkový ústav, který určitou část zabavených předmětů využil při tvorbě nových zámeckých expozic. Dr. Pifflem zajištěný mobiliář ústeckých vil a domů, označovaný souhrnně také jako „fond Piffli“, se do ústeckého regionu vrátil po více než padesáti letech v roce 2009, kdy byl na popud ústeckého územního pracoviště NPÚ převezen na státní zámek Velké Březno.

Vernisáž výstavy proběhla 18. dubna 2015 u příležitosti zahájení turistické sezony v atriu zámku v Krásném Březně, výstavu bylo možné navštívit od 20. dubna do 10. června 2015. Snahou kurátorek Mgr. Marty Pavlíkové a Mgr. Terezy Peerové bylo nejen vybrat z depozitářů NPÚ umělecky hodnotná, leč nepříliš známá a mnohdy opomenutá díla z různých časových období, jež byla na výstavě zastoupena především portréty a miniaturami, ale představit též vkus ústeckých podnikatelů,



Obr. 2. Portrét Ondřeje Libštejnského z Kolovrat (1601), nesignováno. Zabaveno z majetku Skrbenských v Schaffnerově vile v Krásném Březně. Foto: Marta Pavlíková, 2015.

šlechticů i místních obchodníků či úředníků. Výstava byla uvedena třemi panely s podrobnějšími informacemi o činnosti Národní kulturní komise a životě Alfreda Piffle, procházet ji bylo možné individuálně se zapůjčenými texty s popiskami k jednotlivým exponátům. Obrazy byly prezentovány v atriu zámku a jejich uspořádání vyplývalo jednak z chronologického hlediska, jednak z jednotlivých námětů. Miniatury pak byly umístěny v komornějším prostoru přilehlé místnosti, část jich byla vystavena ve vitrině společně s předměty osobní potřeby. V dalších vitrinách v atriu zámku byly umístěny orientálie, dovezené především jako exotické suvenýry z cest, a také fotoalba rodiny Wolfrumů. Konfiskace těchto osobních předmětů byla přirozeně věcí značně citlivou a provázelo ji mnoho nepříjemností, jak mimo jiné vyplývá i z protokolů sepisovaných Alfredem Pifflem. Leckdy pikantní podrobnosti o průběhu této akce, o kauzách s ní spojených, ale samozřejmě i o jednotlivých exponátech měli návštěvníci výstavy příležitost dozvědět se od kurátorek při komentovaných prohlídkách. Nově dohledané informace k dílům vystaveným i nepre-



Obr. 3. Portrét dámy v černých šatech (1819), Joseph Karl Stieler. Zabaveno z majetku rodu Ledeburů na zámku v Telnici. Foto: Marta Pavlíková, 2015.



Obr. 4. Vernisáž výstavy *Skryté poklady z ústeckých vil*. Foto: Kateřina Neumannová, 2015.

zentovaným bylo možné vyslechnout také 5. 9. 2016 v prostorách ústeckého pracoviště NPU na přednášce *Umělecké předměty z ústeckých vil*. Téma vybavení českoněmeckých bytů a dobové a místní uměleckořemeslné produkce je však značně rozsáhlé a dosud nedostatečně odborně zpracované, vybízí tak k další badatelské činnosti, jež by v ústeckém regionu měla v současnosti dozajista své opodstatnění.

Tereza Peerová